

HANDLEIDING

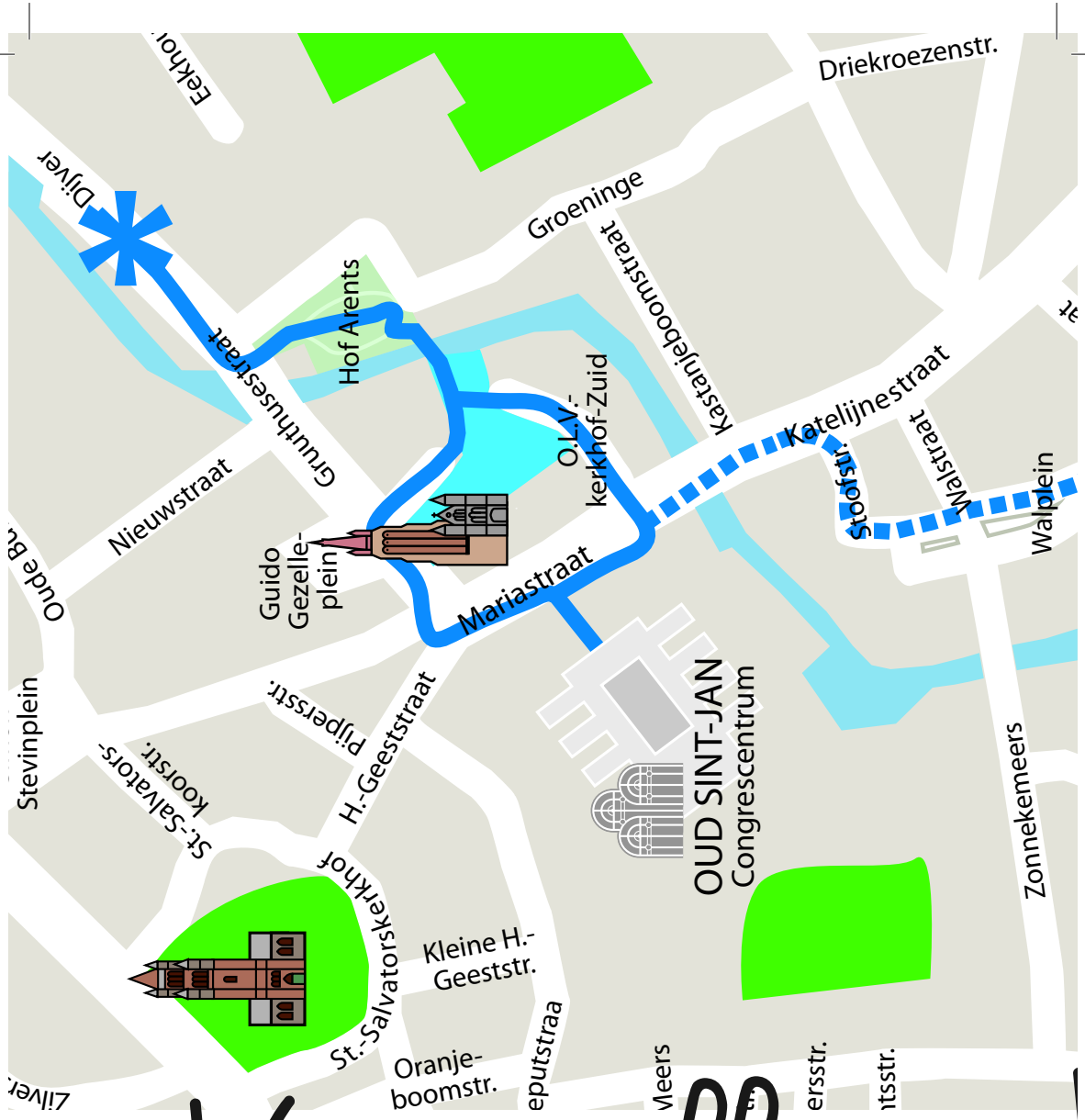
Deze gids neemt je mee op 4 leuke en actieve wandelingen in Brugge. Op iedere route zijn verschillende opdrachten die je samen met kinderen (4 - 12 jaar) kan uitvoeren.

De weg vinden: We vermelden telkens het startpunt en er is een plattegrond. Het zijn de foto's die bij de opdrachten staan, die je de weg wijzen. Terwijl je de weg zoekt voer je meteen ook de opdrachten uit.

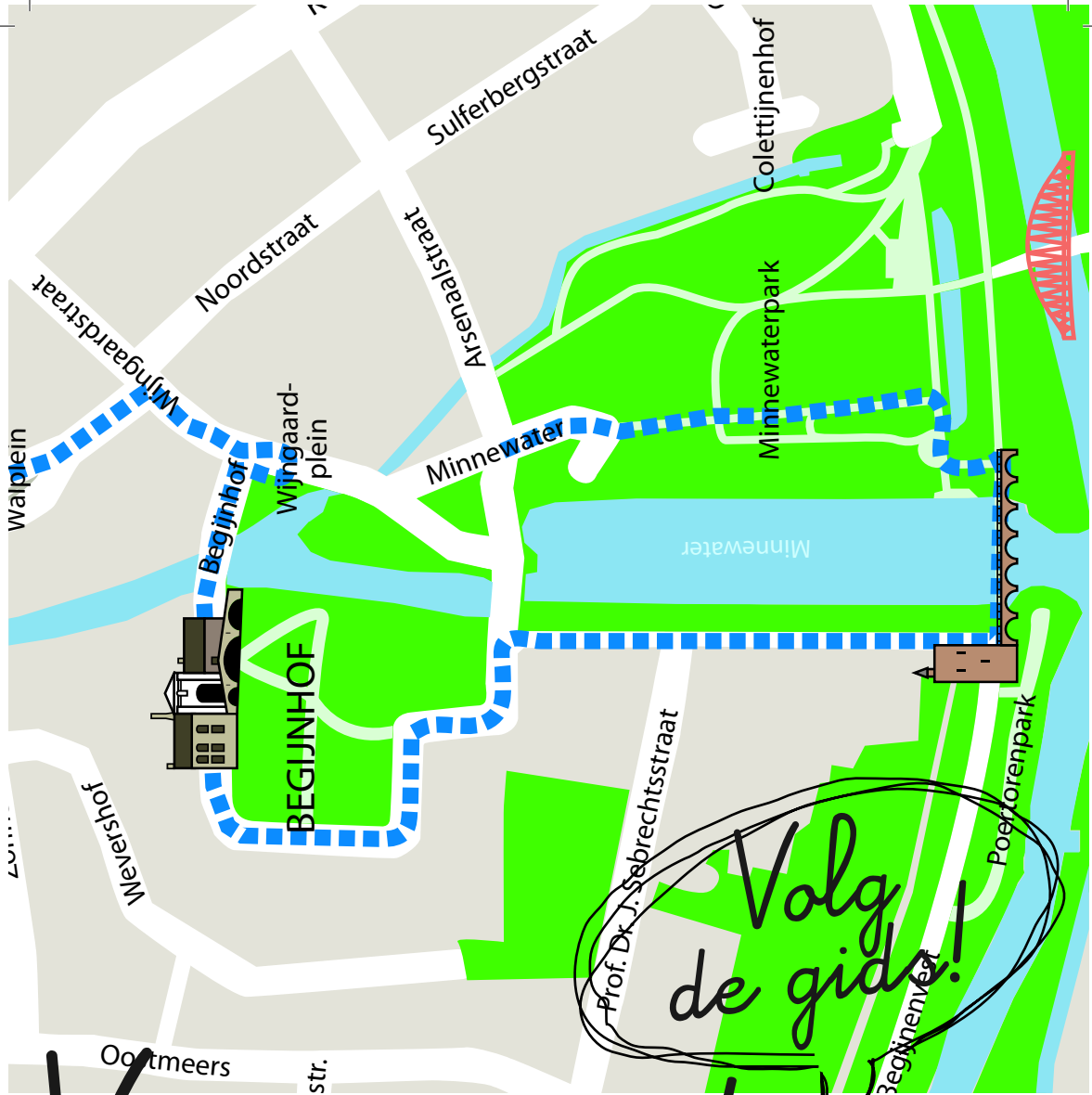
Basiswandeling en uitlopers: De basiswandeling is aangeduid met een volle lijn. Wil je de wandeling iets langer maken, dan kan je de uitlopers volgen. Je beslist zelf hoe lang de wandeling duurt. Je herkent de uitlopers aan de stippellijnen op de kaart. Het maakt niet uit welke route je eerst uitprobeert. Er is geen vaste volgorde. Soms kan het fijn zijn om een bal bij de hand te hebben om even te ravotten.

Meer uitleg over de musea (openingsuren en kostprijs) vind je op www.museabrugge.be. De stedelijke musea zijn gratis voor Bruggelingen. Kinderen tot en met 12 jaar mogen ook in andere musea meestal gratis binnen. De Brugge City Card of de museumpas voor 16 musea zijn interessante formules als je van plan bent om veel te bezoeken. Meer info hierover bij In en Uit en www.bruggecitycard.be. Als je achteraf graag een reactie stuurt, kan dit naar dienst.welzijn@brugge.be.

*Trek je stapschoenen aan,
zet je zintuigen op scherp
en beleef een fijne wandeling!*

Voorspelbaar

Volg de gids!

Verrassend

Voorspelbaar Verrassend

We starten aan het beeldje op de Dijver.

Tip: Als je de wandeling doet met de uitloper erbij kan een bal van pas komen.

Duur = 1 uur (met uitloper = 2,5 uur),
zonder bezoeken.

Opdracht 1

4 - 8 JAAR

Wat stelt dit beeld voor?

8 - 12 JAAR

Dit beeld werd hier geplaatst als dank voor oud-burgemeester Frank Van Acker (Als je de wandeling Met Toeters en Bellen al deed, zag je zijn borstbeeld bij de Vismarkt.). Het beeldje hier werd gemaakt door het kunstenaarskoppel Depuydt-Canestraro. Zie je het grapje dat verwijst naar één van hun namen? Het zit een beetje verstopt in het beeld. Als je het niet snapt, vraag dan aan een volwassene wat het Oud-Vlaamse woord "puit" betekent.

Wandel langs het water verder. Misschien is er een marktje opgesteld onder de bomen. Steek daarna over op het zebrapad en ga onder de poort door naar het binnenplein van het Arentshof.

Uitleg 1

Het beeld stelt een bloementuil voor.

Aan de overkant van het water zie je keramieken klapprozen voor de vrede. Misschien zag je ze al op een andere plek. Weet je nog waar? Ze zijn na de Eerste Wereldoorlog een symbool voor de vrede geworden omdat deze bloem zowat het enige was dat nog op het slagveld groeide nadat alles omgewoeld en platgebombardeerd was. Grote klapprozen worden verkocht ten voordele van het ontminingsproject van Apopo. Kleine klapprozen worden verkocht voor een Palestijnse circusschool. Meer info vind je op www.klapprozen.be.

Een "puit" is een kikker. Vond je die op het beeld?

Van maart tot november kan je met een bootje op de reien varen. Er zijn 5 verschillende opstapplaatsen. Eén ervan zie je hier aan de overkant van het water.

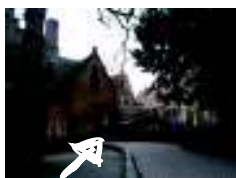
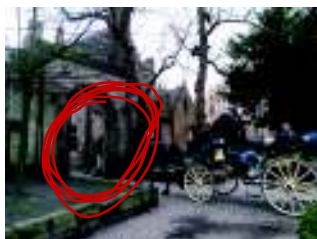

Opdracht 2

→ **4 - 8 JAAR**
Zoek deze beelden op het plein.

→ **8 - 12 JAAR**
Uit welk materiaal zijn ze gemaakt? Zien ze er schattig uit? Of eerder eng? Ze stellen het einde van de wereld voor. De titels zijn: 'Honger', 'Dood', 'Oorlog' en 'Opstand'. Herken je dit? Welke kunstenaar maakte ze? Maak er samen een spelletje van: Klim op elkaars rug en doe de houding van de ruiters met hun paarden na.

→ **4 - 12 JAAR**
Door het hekken achteraan het Arentshof kan je nog even kijken naar de waterpomp met de zwaan in de hoek. Zwanen zijn één van de bekende symbolen van Brugge. Las je de strip 'De groene zwaan' van F.C. De Kampioenen al? Waar zat de schat verstopt?

Ga dan terug naar Het Arentshof. Zet je wandeling verder over de Bonifaciusbrug.

Uitleg 2

De beelden zijn gemaakt van brons. Brons is een mengeling van 2 metalen; koper en tin. Het eerste beeld van links stelt 'Opstand' voor, het tweede 'Oorlog', het derde 'Honger' en het vierde 'Dood'. Ze werden gemaakt door kunstenaar Rik Poot. De schat van de strip zat in het kastje rechts van de zwaan. Het Groeningemuseum (Dijver 12) is één van de meest bezochte musea in Brugge. Een halsbandparkiet leidt je in vogelvlucht rond aan de hand van zoek-, kijk- en doe- opdrachten. Daarna mag je een groene pluim geven aan je favoriete kunstwerk. De opdrachtenboekjes bij 'De groene pluim' kunnen gereserveerd worden bij musea.reservatie@brugge.be of t 050 44 87 43. Er zijn rondleidingen voor scholen.

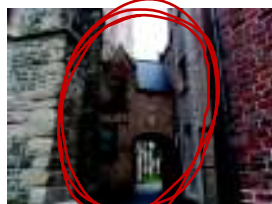
Opdracht 3

4 - 12 JAAR

De Bonifaciusbrug wordt ook "liefdesbrug" genoemd. Zie je hier verliefde paartjes?

Kijk even omhoog naar één van de kleinste venstertjes van Brugge. Welke kerktorens zie je hier?

Stap over de brug en ga achter het traliehekken staan. Doe alsof je superongelukkig bent in je gevangenschap. Misschien maakt iemand een foto van je?

Over de brug neem je het rechterpaadje. Kijk omhoog om de bidtribune van de middeleeuwse bewoners van het stadspaleis Gruuthuse te zien. Vanuit die kapel konden Lodewijk Van Gruuthuse en zijn vrouw Margaretha de misviering in de O.L.V.-kerk meevolgen zonder zich onder de gewone mensen te mengen of hun lange kleren op de modderige straten vuil te maken. Onder de kapel ga je rechts naar het binnenplein en de ingang van het Gruuthusemuseum.

Uitleg 3

Je ziet de hoge toren van de O.L.V.-kerk.

De naam Gruuthuse betekent het huis van gruuut. Gruut was een mengeling van kruiden die vroeger gebruikt werd bij het bierbrouwen. De familie Gruuthuse kon tol (geld) innen op de gruuut die door anderen werden verkocht. Ze werden heel rijk en konden dit gruuutmagazijn laten verbouwen tot een stadspaleis.

In het museum kan je de bidtribune bezoeken die over het interieur van de Onze Lieve Vrouwe-kerk uitkijkt. Soms zijn er tijdelijke tentoonstellingen. Bij de balie van het museum kan je info vragen.

Opdracht 4

4 - 8 JAAR

Voor het museum staan stenen stoelen. Kies 2 mensen uit je gezelschap die als een rijke kasteeldame en -heer mogen plaats nemen. Doe alsof je de nar of clown bent. Kan je iets gekks doen? Je mag ook een dansje doen of een mop vertellen.

4 - 12 JAAR

Zoek de oude waterput en ga er een wens bij doen. Er is hier ook wel plaats genoeg om 'tikertje verhoog' of verstoppertje te spelen.

8 - 12 JAAR

Zoek aan de deur van het museum de eerste letters van de voornaam van de vroegere paleisbewoners. Welke versieringen zie je nog? Lees de lijfspreuk van ridder Lodewijk voor of vraag het aan een volwassene. Zie je waterspuwers op het gebouw? Stap dan langs de achterkant van de O.L.V.-kerk naar het beeld van Guido Gezelle aan de overkant van de straat.

Uitleg 4

De vroegere paleisbewoners waren Lodewijk van Gruuthuse en Margaretha van Borsele. Je ziet de letters L en M overal als versiering. Er zijn ook kanonnen en vuurslagen.

De Orde van het Gulden Vlies was een belangrijke ridderorde in de tijd van de Bourgondische hertogen. Misschien hoorde je ooit over Karel De Stoute? Dat was één van die hertogen. Zijn vader, Filips De Goede, stichtte de ridderorde.

Nadat Lodewijk het Toernooi van de Witte Beer won, werd hij benoemd tot zijn persoonlijke schildknaapschenker. Aan de halsketting van de ridderorde hangt een gouden (gulden) lam. Dit komt uit een oud mythologisch verhaal. Binnen in het museum hangt een portret waar je de ketting duidelijk ziet. De lijfspreuk van Lodewijk "Plus est en vous" betekent "Er zit meer in je dan je denkt".

Opdracht 5

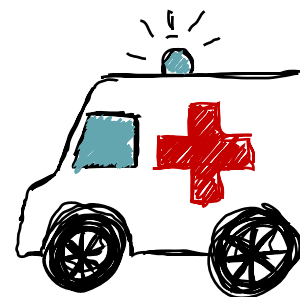
4 - 8 JAAR

Wie is de meneer van het standbeeld? Leeft hij nog? Wat was zijn beroep? (tip: Je ziet het een beetje aan zijn kleren.) In de GEZELLEge wandeling kom je meer te weten over deze man.

4 - 12 JAAR

Stap even binnen in het archeologiemuseum en vraag aan de meneer of mevrouw aan de kassa wat er zoal te zien is in het museum. Stap verder in de Mariastraat, langs de O.L.V.-kerk tot aan het Sint-Janshospitaal aan je rechterkant. Zie je ziekenwagens, dokters, zieken in de buurt? Hoe komt dit?

Stap daarna door de ingangsbog naast het museum in het nauwe steegje. Stap door tot aan de kruidentuin op het einde rechts.

Uitleg 5

De meneer van het standbeeld was Guido Gezelle, een priester-dichter. Hij leefde van 1830 tot 1899.

In het archeologiemuseum kom je via doe- en zoek- opdrachtjes te weten hoe de mensen vroeger leefden en werkten. Je wandelt er van de prehistorie naar de late middeleeuwen.

Het Sint-Janshospitaal is nu een museum. In de middeleeuwen verzorgden zusters en broeders er reizigers en zieken. In de kapel die erbij hoort, zie je 6 prachtige schilderijen van Hans Memling. Hij was één van de bekende Vlaamse primitieven in de 15de eeuw. Net zoals Jan van Eyck die je misschien in de Gouden Driehoekwandeling tegenkwam.

Opdracht 6

4 - 8 JAAR

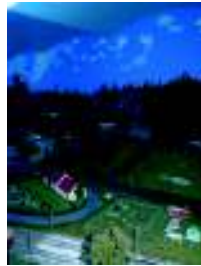
Tel hoeveel verschillende kruiden er staan. Zoek of er iets bij staat dat je herkent uit de keuken of jullie tuin. Ruik er eens aan. Welke zou jij als chef-kok in je recepten gebruiken?

4 - 12 JAAR

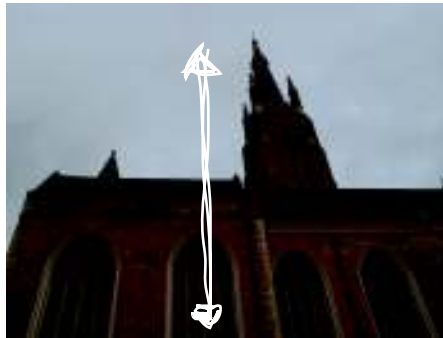
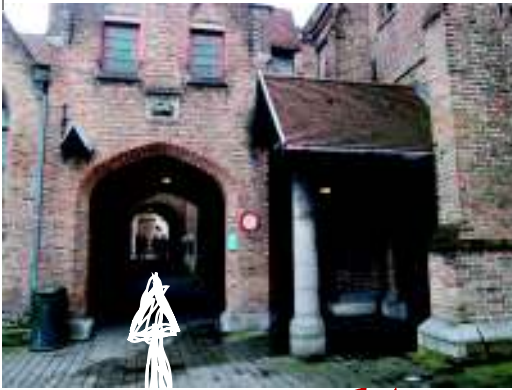
Ken je de namen van de kruiden die er staan? Weet je iets over de geneeskrachtige werking? Je kunt binnenstappen in de oude apotheek. Wel eerst een ticketje halen in het Sint-Janshospitaal. (gesloten tussen 11.45 en 14 u) In het andere gebouw op het binnenplein is er een themacafé met modeltreintjes.

Stap daarna terug tot bij de O.L.V.-kerk in de Mariastraat.

Uitleg 6

Enkele voorbeelden van de geneeskrachtige werking van kruiden: Salie is goed voor de keel. Die wordt nu nog gebruikt in veel hoestsiropen. Laurier bevordert een goede spijsvertering en rozemarijn helpt de bloeddruk regelen.

Opdracht 7

4 - 12 JAAR

De O-L-V-kerk is het hoogste gebouw in het centrum van Brugge en één van de hoogste kerktorens in België. De O-L-V-kerk is ook de 2de hoogste bakstenen toren ter wereld, de grootste staat in Duitsland. Hoe hoog schat je de toren?

Binnen staat een wereldberoemd marmeren beeldhouwwerk van Michelangelo. Probeer te weten te komen welk. Misschien zie je één van de vele toeristen met een reisgids? Of je kan het vragen aan een suppoost (zaalwachter) aan de ingang.

Stap langs het kerkhof terug naar het Bonifaciusbruggetje (liefdesbruggetje) bij het Arentshof.

Daar eindigt deze wandeling. Als je wil kan je er nog een stuk aan breien. Dan stap je verder in de Mariastraat en de Katelijnestraat die erop volgt.

Uitleg 7

Er is soms wat discussie over de hoogte van de toren, maar meestal vind je 112 meter terug.

Het beeld van Michelangelo heet 'Madonna met kind' (Madonna is Maria). In de kerk liggen de praalgraven van Karel de Stoute en zijn dochter Maria van Bourgondië. Haar gezicht is een kopie van haar dodenmasker. Alleen zij ligt hier ook echt begraven. Het graf van haar vader is leeg. Hij ligt waarschijnlijk in een kerk in een andere stad begraven.

Opdracht 8 (uitloper)

8 - 12 JAAR

In de Katelijnestraat zoek je aan de rechterkant het zijstraatje dat 'Stoofstraat' heet. Stap heel het straatje door voor de volgende opdracht. Weet je wat een 'stoof' is? Heb jij al eens een feestje in een zwembad meegemaakt? Kan je er iets over vertellen? In deze straat was vroeger een badplaats.

Zoek op het Walplein het beeld dat het oud Grieks verhaal van Pegasus uitbeeldt. Verzin zelf een verhaal bij de figuren van dit beeld.

4 - 12 JAAR

Lees daarna het verhaal van Pegasus voor:
Het gevleugelde paard Pegasus trekt de koets van de Griekse goden die Brugge bezoeken. De god Zeus veranderde zichzelf in een zwaan om dichterbij Leda te kunnen zijn, op wie hij verliefd was.
Prometheus is de koetsier. Waarom is hij vastgeketend?

Uitleg 8

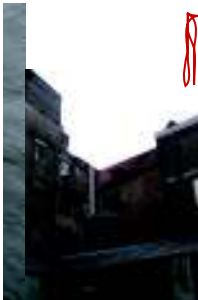
Een stoof is nu een ander woord voor 'kachel'. Zo'n 700 jaar geleden was het een badhuis waar iedereen zich kwam wassen in één groot bad toen er nog geen badkamers in de huizen waren. Soms waren er aparte baden voor mannen en vrouwen. Hier was het gemengd. Er werden vaak feestjes gebouwd die soms uit de hand liepen. Prometheus is vastgeketend omdat hij volgens het verhaal het vuur stal van de goden.

Opdracht 9 (uitloper)

4 - 8 JAAR

De eerste foto beeldt de naam van de bierbrouwerij op dit plein uit. Hoe heet die?

8 - 12 JAAR

De gruit van de tijd van Lodewijk Van Gruuthuse werd vervangen door hoppe in het bier. Zoek deze plant die op de binnenkoer van de brouwerij groeit. Welk bier wordt hier gebrouwen ?

4 - 12 JAAR

Durf je een souvenirswinkel binnenstappen en aan de verkoopster vragen of de kant die ze verkopen nog echt in Brugge met de hand gemaakt wordt?

Om de hoek links is een bakkerij waar ze nog de Brugse kletsoppen verkopen. Vanwaar de naam van deze koekjes, denk je?

Uitleg 9

De brouwerij heet 'De Halve Maan'. Hier wordt 'Straffe Hendrik' gebrouwen en het stadsbier 'Brugse Zot'. Je kunt er rondleidingen volgen, telkens op het uur. Meer info vind je op de website www.halvemaan.be.

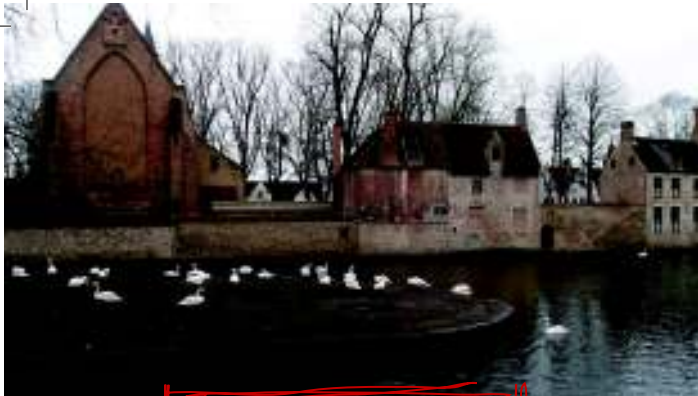
Vroeger kantklossen veel vrouwen thuis. Deze werkjes verkochten ze aan de toeristen.

Misschien zie je nog een echte kantkloster aan het werk?

Nu wordt er veel kant uit fabrieken in China naar hier ingevoerd. De meeste vrouwen hier gaan uit werken en hebben geen tijd om te kantklossen. Ze zouden er ook niet genoeg geld mee kunnen verdienen om van te leven.

De Brugse kletsoppen heten zo omdat ze blinken als opgepoetste 'kletsoppen' als ze uit de oven komen. Deze naam werd al gebruikt in de 19de eeuw. In het Frans heten ze dentelles de Bruges. Dentelles betekent kant. Er zitten veel gaatjes in, hé?

Opdracht 10 (uitloper)

→ 4 - 8 JAAR

Kijk even naar de zwanen. Vind jij iemand die weet waarom er zoveel zwanen zijn in Brugge?

Stap door de poort van het begijnhof naar binnen. In het begijnhof woonden vroeger begijnen. Weet jij wat begijnen zijn?

Op welk nr. is het klooster en bezinningshuis?

Bij welk huisnummer vind je het naambordje 'Minnehof'?

→ 4 - 12 JAAR

Sommige koetsiers doen graag een babbeltje. Vraag eens hoeveel ritten ze vandaag al gedaan hebben. Wat is de naam van het paard? Misschien mag iemand een foto maken van jou naast de koetsier op de koets?

Zoek dezelfde klapprozen als die aan het begin van de wandeling.

Stap langs de andere poort het begijnhof uit en ga naar rechts. Terwijl de volwassenen langs het water verder wandelen, spelen jullie '1-2-3 piano'.

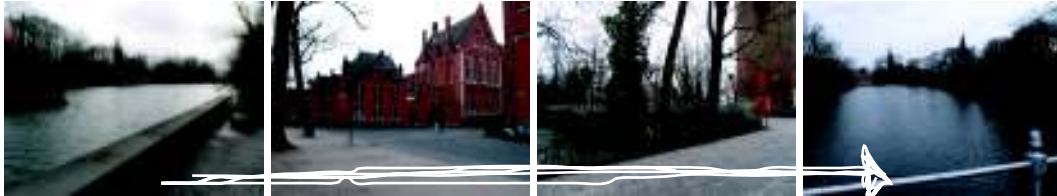

Uitleg 10

De legende van de Brugse zwanen: In de tijd na de dood van Maria van Bourgondië (die begraven ligt in de O.L.V.-kerk) ging het er in Brugge woelig aan toe. De echtgenoot van Maria wilde de Bruggelingen zeer hoge belastingen laten betalen.

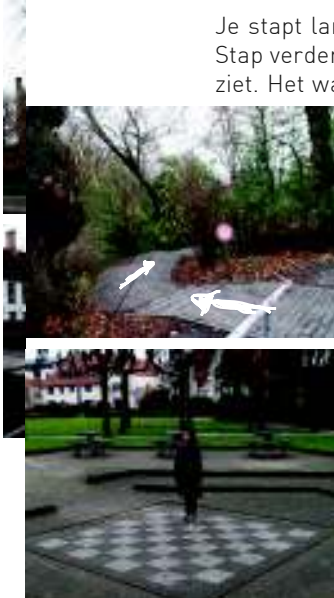
Er kwam een opstand en Maximiliaan werd opgesloten in Huize Craenburg op de Markt. Dagenlang moest hij door de tralies toezien hoe een aantal van zijn rijke vrienden gefolterd en onthoofd werden. Onder andere ook zijn vriend Pieter Lanchals. Zijn hoofd werd op een piek aan de Gentpoort geplaatst. Toen Maximiliaan terug vrij en weer aan de macht was, verplichtte hij de Bruggelingen om voor eeuwig "langhalzen" of zwanen op de reien te houden. Begijnen waren geen nonnen, maar wel gelovige alleenstaande vrouwen zonder kinderen die een sober en eenvoudig leven hadden. Nu wonen er geen begijntjes meer, wel kloosterzusters.

Het klooster en bezinningshuis vind je op nr. 24. Het Minnehof op nummer 42.

Opdracht 11 (uitloper)

Je stapt langs het 'Minnewater' in de richting van het Minnewaterpark. Stap verder langs de Begijnenvest tot aan de Poertoren die je in de verte ziet. Het was eerst een watertoren, later een opslagplaats van buskruit en één van de verdedigingstorens van Brugge. Beeld uit dat je een middeleeuwse wachter bent die de toegang naar Brugge moet bewaken tegen de vijand.

4 - 8 JAAR ←

Ga in het park op zoek naar het levensgrote spel van de foto. Hoe heet dit spel?

8 - 12 JAAR ←

Probeer alle stukken die nodig zijn voor dit spel op te noemen.

4 - 12 JAAR ←

Beeld alle stukken van het spel uit op hun startpositie. Je kan weer leuke foto's maken.

Uitleg 11

Het spel is een schaakspel. De verschillende schaakstukken zijn toren, paard, looper, koning, koningin en pion. Dit is het eindpunt van deze uitloper. Er zijn openbare toiletten. Je kunt ook picknicken in het park of een gezellig feestje bouwen. Misschien kwam je in de zomer al eens naar een feest of festival in dit park. Weet je welk? Elk jaar is er hier Feest in het Park en Cactusfestival. Door het park kan je terug naar het Wijngaardplein stappen waar je de paarden en de koetsiers vindt. Van daaruit kan je zelf de weg terug zoeken. Op de kaart vind je nog andere wegen om terug te keren naar het beginpunt. We hopen dat je het een leuke wandeling vond. Heb je zoals een echte toerist een souvenir gekocht? Of kon je aan de verleiding weerstaan?

Een initiatief van Lokaal Overleg Kinderopvang Brugge

Uitwerking door Soulmadeworks

Met dank aan:
Musea Brugge
Filip Bil - stadsgids - www.brugsevertellemenentjes.com
Foto's van Fred Veulemans

v.u: j. coens, stadssecretaris, burg 12, 8000 brugge